अथ स दक्षिणादूरोरुत्कृत्य स्वमांसपेशीं तुलया धारयन् गुरुतर एव कपोत आसीत्।

पुनरन्यमुच्चकर्त गुरुतर एव कपोतः। एवं सर्व्वं समधिकृत्य शरीरं तुलायामारोपयामास तत्तथापि गुरुतर एव कपोत आसीत्।

अथ राजा स्वयमेव तुलामारुरोह। नच व्यलीकमासीद्राज्ञ एतद्वृत्तान्तं दृष्ट्वा चात इत्युक्त्वा प्रालीयत श्येनः अथ राजा अब्रवीत्। १२९५

कपोतं विद्युः शिवयस्त्वं कपोत पृच्छामि ते शकुने को नु श्येनः। नानीश्वर ईदृशं जातु कुर्य्यादेतं प्रश्नं भगवन्मे विचक्ष्व।

॥ कपोत उवाच ॥ वैश्वानरोऽहं ज्वलनो धूमकेतुरथैव श्येनो वज्रहस्तः शचीपतिः। साधु ज्ञातुं त्वामृषभं सौरथेयं नो जिज्ञासया त्वत्सकाशं प्रपन्नौ।

यामेतां पेशीं मम निष्क्रयाय प्रादाङ्गवानसिनोत्कृत्य राजन् एतद्वो लक्ष्म शिवं करोमि हिरण्यवर्षं रुचिरं पुण्यगन्धं।

एतासां प्रजानां पालयिता यशस्वी सुरर्षीणामथ सम्मतो भृशं एतस्मात् पार्श्वात् पुरुषो जनिष्यति कपोतरोमेति च तस्य नाम।

कपोतरोमाणं शिविनोद्भिदं पुत्त्रं प्राप्स्यति नृपवृषं संहननं यशोदीप्यमानं द्रष्टाऽसि शूरमृषभं सौरथानां। १२९००

इति श्रीमहाभारते आरण्यपर्व्वणि मार्कण्डेयसमास्यापर्व्वणि शिविचरिते षण्णवत्यधिकशततमोऽध्यायः॥ १८६॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ भूय एव महाभाग्यं कथ्यतामित्यब्रवीत् पाण्डवो मार्कण्डेयं। अथाचष्ट मार्कण्डेयः अष्टकस्य वैश्वामित्रे रश्वमेधे सर्व्वे राजानः प्रागच्छन्त।

भारतश्चास्य प्रतर्द्दनो वसुमना शिविरौशीनर इति स च समाप्तयज्ञो भ्रातृभिः सह रथेन प्रायात्ति च नारदमागच्छन्तं तमभिवाद्यारोहतु भवान् रथमित्यब्रुवन्।

तांस्तथेत्युक्त्वा रथमारुरोह अथ तेषामेकः सुरर्षिं नारदमब्रवीत्। प्रसाद्य भगवन्तं किञ्चिदिच्छेयं प्रष्टुमिति।

पृच्छेत्यब्रवीदृषिः सोऽब्रवीदायुष्मन्तः सर्व्वगुणसमुदिताः। अथायुष्मन्तं स्वर्गविशेषं चतुर्भिर्यातव्यं स्यात् कश्चावतरेत्। अयमष्टकोऽवतरेदित्यब्रवीदृषिः।

किं कारणमित्यपृच्छत्। अथाचष्ट अष्टकस्य गृहे मया उषितं स मां रथेनानुप्रावहदथापश्यमनेकानि गोसहस्राणि वर्णशो विविक्तानि तमहमपृच्छं कस्येमा गाव इति सोऽब्रवीत्। १२९०५

मया निसृष्टा इत्येतानेव स्वयं श्राघति कथितेन एषोऽवतरेदथ त्रिभिर्यातव्यं साम्प्रतं कोऽवतरेत्।

प्रतर्द्दन इत्यब्रवीदृषिः। तत्र किं कारणं प्रतर्द्दनस्यापि गृहे मयोषितं। स मां रथेनानुप्रावहत्।

अथैनं ब्राह्मणो भिक्षेताश्वं मम ददातु भवान्निवृत्तो दास्यामीत्यब्रवीत् ब्राह्मणं त्वरितमेव दीयतामित्यब्रवीत् ब्राह्मणस्त्वरितमेव ब्राह्मणस्यैवमुक्त्वा दक्षिणं पार्श्वमददत्।

अथान्योऽप्यश्वार्थी ब्राह्मण आगच्छत्। तथैव चैनमुक्त्वा वामपार्श्वमभ्यदादथ प्रायात् पुनरपि चान्योऽप्यश्वार्थी ब्राह्मण आगच्छत्। त्वरितोऽथ तस्मै अपनह्य वासं धूर्य्यमददत्।

अथ प्रायात् पुनरन्य आगच्छदश्वार्थी ब्राह्मणस्तमब्रवीदतियातो दास्यामि त्वरितमेव दीयतामित्यब्रवीद्ब्राह्मणस्तस्मै दत्त्वाऽश्वं रथधुरं गृहता व्याहृतं ब्राह्मणानां साम्प्रतं नास्ति किञ्चिदिति। १२९१०